

новые формы культурного самовыражения, а так же актуализирует самобытные национальные черты. В частности, Р. Робертсон утверждает, что глобализация часто реанимирует местные культурные особенности [Robertson, R. (1992). *Globalization: social theory and global culture*. London: Sage. 211 pp]. Следовательно, вместо того, что бы быть полностью поглощенными западной масс-культурой, локальные черты и национальные особенности по-прежнему играют важную роль в создании уникальных культурных образований. Для этого Робертсон использует понятие "глокализации", которое обозначает единство глобального и локального, а так же предполагает культурное взаимообогащение.

Вышеназванные аргументы скептиков и оптимистов не обязательно являются несовместимыми. Современный опыт жизнедеятельности, осуществляемый поверх культурных границ, означает, с одной стороны, потерю традиционных символических форм, но и создание новых культурных смыслов с другой.

***В. А. Рухлік, канд. політ. наук, доц., КНЕУ ім. В.Гетьмана, Київ
rychlick@ukr.net***

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА ПОЛІТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Термін "політична культура" має різні тлумачення: система переконань, вірувань та почуттів, які надають порядок і значущість політичному процесу і забезпечують прийняття основоположних правил, що спрямовують поведінку в політичній системі (Л.Пай); система переконань про моделі політичної поведінки і політичні інститути (С.Верба); модель орієнтації і поведінки в політиці (В.Розенбаум); сукупність позицій, цінностей і зразків поведінки, що торкаються взаємовідносин влади і громадян (Є.Вятр) та інші. Політична культура проявляється у діяльності держави, політичних партій, політичних рухів, суспільних організацій, трудових колективів, окремих громадян, у демократії, конституції, в системі правових норм, у ставленні до них громадян даної держави.

Необхідно зазначити, що політична культура засвоюється в процесі політичної соціалізації, тобто засвоєння політичних орієнтацій, форм політичної поведінки, традицій політичної системи, прийнятих для даного суспільства, а також формування навичок політичної участі.

Поняття "політична культура молоді", як і більш загальне поняття "політична культура", сьогодні вживається в досить абстрактних і суперечливих для масової свідомості значеннях.

Політична культура молоді є складовою частиною політичної культури суспільства. "Молодь" як феномен і соціологічна категорія, характеризується психологічною зрілістю за відсутності вагомої участі в інститутах дорослих.

Молодь продукує свою культуру та свою субкультуру, що пов'язано з невизначеністю своїх соціальних ролей, невпевненістю у власному соціальному статусі. Але на сьогоднішній момент ускладнюється можливість дати вичерпне визначення політичній культурі молоді, так як воно перебуває у процесі перереформування та зміни, у відповідності до викликів сучасності.

Формування політичної свідомості молоді є важливою функцією соціальних інститутів, як форми організації та засобів здійснення спільної діяльності людей, що забезпечує стабільне функціонування суспільних відносин.

Виховання на принципах толерантності, політкоректності, громадянськості, патріотизму, відповідальності, довіри до дій державної влади сприяє успішній інтеграції молоді у політичне та соціальне простір, ідентифікації з загальними цінностями і нормами, є запорукою відтворення суспільства і його стабільності. У цьому зв'язку особливого значення має дослідження різних механізмів становлення молоді як суб'єкта соціально-політичних відносин. Молодь як соціальна група неоднорідна за своїм складом. Традиційно найбільш передовою частиною молоді вважалася студентство. Тому всебічне вивчення даної соціальної групи активно велося в рамках різних наукових дисциплін, таких як соціологія, психологія, політологія.

Отже, соціально – психологічні чинники формування політичної свідомості – це сукупність знань, оцінок, настроїв, почуттів та умов, за допомогою яких відбувається усвідомлення ролі суб'єктом соціально-політичної сфери. До соціально – психологічних чинників формування політичної свідомості, можна віднести : національний менталітет, як систему переконань, уявлень і поглядів індивідуумів або суспільної групи, почуття патріотизму, політичні настрої в суспільстві, політичну поведінку, політичну культуру, сучасний стан та умови, які панують в державі тощо.

Якщо говорити про місце молоді в системі української влади, то тут мало що відомо, хоча з погляду на Верховну Раду України, уряд, на представницькі органи влади, неважко дійти висновку про те, що молодь у них представлена дуже мало. Хіба що трохи більше на районному та сільському рівнях. Між іншим, за останні роки довіря молоді до усіх гілок влади постійно зростає, хоча молоді люди все ще сподіваються, що їх проблеми врешті будуть помічені.

Інша справа, рівень підготовки молодої людини до політичної діяльності. Зрозуміло, що незалежно від віку, в політиці потрібні знання, навички, вміння, досвід. Об'єктивно молодь у цьому може дещо програвати старшим. Саме тому постає питання про необхідність професійної підготовки молодих політиків.

Характерною особливістю сучасної політичної свідомості молоді є поліцентризм її політичних уподобань. Загалом нинішній рівень політичної свідомості української молоді є ще досить низьким, що негативно позначається і на рівні її політичної активності. Рівні політичної активності та свідомості не завжди збігаються. Молодь може бути політично

пасивною не тому, що вона є політично несвідомою, а тому що не підтримує ту чи іншу форму політичного правління, той політичний курс, який не задовольняє її специфічні потреби та інтереси. Але ця пасивність може вмиль змінитися політичною активністю, якщо з'явиться така політична сила, в якій молодь знайде відгук своїм інтересам.

Сьогодні для молодих людей в Україні, здавалося б, відкривається все більше можливостей задовольняти свої інтереси та потреби, але одночасно ускладнюються й умови для такої самореалізації. Складний і суперечливий процес переходу до ринку призвів до того, що маємо сьогодні такі проблеми, як зниження зайнятості молоді, зростання безробіття, підвищення професійної кваліфікації, соціального захисту окремих соціальних груп, в т.ч. і молодих людей, спостерігаються міграційні процеси серед них.

Важливо спрямувати молодь на пошук власного найоптимальнішого для неї самої шляху розвитку, забезпечити цей процес таким чином, щоб він мав тенденцію до самозакріплення і самопідтримки.

В Україні помітною є проблема, яка полягає в тому, що надто багато громадян, особливо молодих, виявилися психологічно не готовими до розбудови своєї держави. Це прикро, але факт, що на сьогодні ми не спостерігаємо такого "вибуху" патріотизму, національної самосвідомості, котрий став би консолідуючим фактором економічного, політичного, духовного відродження, на базі якого формувався б наш менталітет, міцніла держава, формувалася б нова генерація громадян.

Таким чином політична свідомість сучасної молоді дуже швидко змінюється зі зміною ситуації в країні, дій чи бездіяльності влади, та багатьма іншими чинниками. В останні кілька років молодь усвідомила свою силу, та свій вплив на владу та її дії. Молодь показала, що потрібно рахуватися з думкою народу. Свідомість молоді змінюється завжди і з приходом нових поколінь, політична свідомість буде іншою.